

The Malayan Law Journal

1982

Laporan Bahasa Melayu

ISEDOR BIN LUCAS lwn. MARCUS BIN BRAHOM

[Rayuan Anak Negeri (Yusoff Mohamed H. (Yang di Pertua), Datuk Benedict Shim (Resident) and O.K.K. Majimbun (Ahli) Januari 12hb. 1976]

[Kota Kinabalu — Rayuan Sivit Bil. NCA/W/17 Tahun 1974]

Tanah-tanah adat — Tuntutan pengguna — Pengguna berhenti membayar cukai kepada waris — Undang-undang Limitation Ordinance, 1952 (Cap. 72), ss. 3-6 — Undang-undang Mahkamah Anak Negeri (Cap. 86), s. 9.

Tuntutan ini mengenai tanah N.T. 896 Daerah Papar yang mana menurut catitan dalam daftaran hakmilik ialah kepunyaan "6.8.1907 — Dara bin Ganggang; 12.1.1915 — Titiang; 18.6.1929 — Marcus bin Brahom." Menurut catitan-catitan pembicaraan Mahkamah Anak Negeri, Titiang telah menerima tanah tersebut sebagai warisan daripada Dara, dan Marcus, pehak menentang, telah pula menerima warisan daripada ibunya Titiang. Semasa Titiang maseh hidup beliau membenarkan Lucas, iatu bapa kepada Isedor, menebasnebang dan menggunakan tanah tersebut dengan pembayaran cukai sebanyak \$1.00 kepadanya. Perkiraan seperti itu berkekalan sehingga kematian Titiang dan kemudian Lucas pula mati. Isedor, pehak merayu, sebagai seorang anak kepada Lucas bersama-sama mengerjakan tanah tersebut dengan ayahnya dan selepas ayahnya mati, Isedor terus menggunakan tanah itu dengan pembayaran \$1.00 cukai tanah kepada Marcus pula, sehingga tahun 1957 semasa mana suatu pertikaian berbangkit diantara mereka. Setelah itu Isedor tidak membayar apa-apa cukai lagi kepada Marcus. Walaupun demikian Isedor terus menggunakan tanah tersebut hingga hari kebelakangan ini. Saksi-saksi mengatakan bahwa semenjak mereka ketahui tanah tersebut selama-lamanya telah digunakan oleh Isedor dengan kerana itu mereka menganggap tanah tersebut ialah kepunyaan Isedor. Mahkamah Anak Negeri telah menghukum Marcus menyerahkan sebahagian tanahnya kepada Isedor. Marcus merayu kepada Pegawai Daerah Papar dan pada 20hb. Ogos, 1974 pegawai tersebut telah batalkan hukuman Mahkamah Anak Negeri itu dengan alasan: (a) Mengikut Undang-undang 'Limitation Ordinance No. 17 of 1952 (Cap. 72) Section 3-6' masa tuntutan sipendakwa pun telah habis (b) dibawah Undang-undang Mahkamah Anak Negeri (Seksyen 9/Cap. 86) Mahkamah Anak Negeri, Papar sebenarnya tidak boleh mengubah perintahnya sendiri yang telah diberi pada 18hb. Jun, 1929 yang mana tuntutan waris (pusaka) telah pun diturunkan/didaftarkan atas nama Marcus Brahom dipejabat Tanah Papar."

Diputuskan: (1) hukuman Pegawai Daerah mengenai (a) itu tidak tepat oleh kerana Limitation Ordinance (Cap. 72) Sabah tidak menentukan tempoh untuk membuat tuntutan mengenai tanah-tanah adat. Tempoh untuk membuat tuntutan tersebut telah di tentukan dalam seksyen 41(1)(a) Land Ordinance Cap. 68 Sabah — lihat seksyen-seksyen 69 dan 84. Peruntukan seksyen 41(1)(a) adalah undang-undang khas mengikut kehendak seksyen 5 Limitation Ordinance yang menyebabkan Limitation Ordinance itu tidak berkuat kuasa dengan sendirinya. Walau pun begitu tuntutan ini bukanlah suatu rayuan bagaimana kehendak seksyen 84 dan 41 Land Ordinance. Dengan sebab itu Limitation Ordinance atau pun Land Ordinance tidak ada kena-mengena samasekali dalam tuntutan ini;

(2) hukuman (b) Pegawai Daerah itu tidak tepat. Mengikut prinsip *res judicata* — estoppel, sesuatu guaman tidak boleh dibangkitkan lagi oleh pehak-pehak yang sama dan sesuatu mahkamah tidak boleh mengubah keputusan sendiri walau pun penubuhan mahkamah itu berlainan ahli-ahlinya. Perkara ini tidak ternyata dalam seksyen 9 Native Courts Ordinance Cap. 86 Sabah, bahkan suatu prinsip undang-undang yang penting; tuntutan dalam kes ini tidak boleh di-

katakan suatu tuntutan mengenai suatu guaman yang sama melibatkan pehak-pehak yang sama bagaimana telah diputuskan pada 18 hb. Jun 1929 itu;

(3) dalam tuntutan ini Mahkamah Tinggi bersetuju dengan hukuman Pegawai Daerah yang mengatakan keputusan pembicaraan Mahkamah Anak Negeri tidak menasabah dengan keterangan-keterangan yang ada. Keterangan yang diterima oleh Mahkamah Anak Negeri sangatlah lemah dan waham untuk menepikan suatu keterangan hakmilik tanah yang dipegang oleh pehak menentang semenjak 1929, lebih daripada 40 tahun.

Kes rujukan:-

(1) *Pia Ah Lan v. Marcos Brohom* Rayuan Sivit Bil. NCA/1/68.

MAHKAMAH RAYUAN ANAK NEGERI.

Mohamed Yusoff H. (Yang di Pertua) (memberi keputusan Mahkamah): Rayuan ini telah ditolak oleh Mahkamah Rayuan yang bersidang pada 27hb Jun 1975 dan kami telah nyatakan bahawa keputusannya akan diberi kemudian kelak. Keputusan kami ialah seperti berikut:

Tuntutan ini mengenai sakeping tanah N.T. 896 Daerah Papar yang mana menurut catitan dalam Daftaran Hakmilik ialah kepunyaan:

6.8.1907 — Dara bin Ganggang

12.1.1915 — Titiang

18.6.1929 — Marcus bin Brahom.

Menurut catitan-catitan pembicaraan Mahkamah Anak Negeri adalah ternyata bahawa Titiang telah menerima tanah tersebut sebagai warisan daripada Dara dan Marcus, pehak menentang, telah pula menerima warisan daripada ibunya Titiang. Semasa Titiang maseh hidup beliau telah membenarkan Lucas, iaitu bapa kepada pehak merayu, menebasnebang dan menggunakan tanah tersebut dengan pembayaran cukai tanah sebanyak \$1.00 kepadanya. Perkiraan seperti itu telah berkekalan sehingga kematian Titiang dan kemudian Lucas pula meninggal dunia. Isedor, pehak merayu, sebagai seorang anak kepada Lucas telah bersama-sama mengerjakan tanah tersebut dengan ayahnya dan selepas ayahnya meninggal dunia, Isedor terus menggunakan tanah itu dengan pembayaran \$1.00 cukai tanah kepada Marcus pula, sehingga tahun 1957 semasa mana suatu pertikaian berbangkit diantara mereka. Setelah itu Isedor tidak membayar apa-apa cukai lagi kepada Marcus. Walau pun demikian Isedor masih menggunakan tanah tersebut hingga hari kebelakangan ini.

Semua saksi-saksi mengatakan bahawa semenjak mereka ketahui tanah tersebut selama-lamanya telah digunakan oleh Isedor dengan kerana itu mereka anggapkan tanah tersebut ialah kepunyaan Isedor. Seorang saksi lagi bernama K.K. Valentine telah memberi fikirannya sendiri pada menjawab soalan Mahkamah Anak Negeri bahawa tanah berkenaan me-

manglah kepunyaan Isedor. Pada pendapat kami keterangan seperti itu telah disalah gunakan kerana tidak berkaitan (inadmissible), dengan soalan pembicaraan.

Dengan berdasarkan keterangan-keterangan tersebut Mahkamah Anak Negeri telah menghukum Marcus, pehak menentang, menyerahkan sebahagian tanahnya N.T. 896 kepada Isedor dan Patrick.

Keatas hukuman itu Marcus telah merayu kepada Pegawai Daerah Papar dan pada 20hb Ogos 1974 Pegawai tersebut telah batalkan hukuman Mahkamah Anak Negeri itu dengan alasan:

"(a) Mengikut Undang-Undang 'Limitation Ordinance No. 17 of 1952 (Cap. 72) Section 3-6' masa tuntutan sipendakwa pun telah habis.

(b) Dibawah Undang-Undang Mahkamah Anak Negeri (Section 9/Cap. 86) Mahkamah Anak Negeri, Papar sebenarnya tidak boleh mengubah perentahnya sendiri yang telah diberi pada 18hb. Jun, 1929 yang mana Tuntutan Waris (Pusaka) telah pun diturunkan/didaftarkan atas nama Marcus Brahomo di Pejabat Tanah Papar."

Pada pendapat kami hukuman Pegawai Daerah mengenai (a) itu tidak tepat oleh kerana Limitation Ordinance (Cap. 72) Sabah tidak menentukan tempuh untuk membuat sesuatu tuntutan mengenai tanah-tanah adat (customary land). Tempuh untuk membuat tuntutan tersebut telah ditentukan dalam seksyen 41(1)(a) Land Ordinance Cap. 68 Sabah — lihat seksyen-seksyen 69 dan 84. Peruntukan seksyen 41(1)(a) ini ialah undang-undang khas mengikut kehendak seksyen 5 Limitation Ordinance yang menyebabkan Limitation Ordinance itu tidak berkuatkuasa dengan sendirinya. Walau pun begitu tuntutan ini bukanlah suatu rayuan bagaimana kehendak seksyen 84 dan 41 Land Ordinance. Dengan sebab itu pada pendapat kami Limitation Ordinance atau pun Land Ordinance tidak kena-mengena samasekali, dalam tuntutan ini.

Mengenai hukuman (b) Pegawai Daerah itu pula, kami jua berpendapat hukuman itu tidak begitu tepat. Mengikut prinsip *Res Judicata* — estoppel, sesuatu keputusan atau hukuman pembicaraan mengenai sesuatu guaman tidak boleh dibangkitkan lagi oleh pehak-pehak yang sama dan sesuatu mahkamah tidak boleh mengubah keputusan sendiri walau pun penubuhan mahkamah itu berlainan ahli-ahlinya. Perkara ini tidak ternyata dalam seksyen 9 Native Courts Ordinance Cap. 86 Sabah, bahkan suatu prinsip undang-undang yang penting.

Namun demikian kami tidak nampak apa-apa catitan dibuat oleh Pegawai Daerah mengenai keputusan Mahkamah Anak Negeri yang berlangsung pada 18hb Jun 1929 selain daripada Daftaran Hakmilik Tanah N.T. 896 Papar yang menunjukkan Marcus bin Brahomo menerima warisan daripada ibunya Titiang. Tiada catitan menunjukkan Lucas atau anaknya Isedor membuat apa-apa tuntutan semasa itu. Dengan sebab itu tuntutan ini tidaklah boleh dikatakan suatu tuntutan mengenai suatu guaman yang sama melibati pehak-pehak yang sama bagaimana telah diputuskan pada 18hb Jun 1929 itu.

Walaupun bagaimanapun dengan alasan-alasan yang lain kami bersetuju dengan hukuman Pegawai Daerah yang mengatakan keputusan pembicaraan Mahkamah Anak Negeri dalam tuntutan ini tidak menasabah dengan keterangan-keterangan yang ada.

A Kami berpendapat bahawa keterangan yang diterima oleh Mahkamah Anak Negeri sangatlah lemah dan waham untuk menepikan suatu keterangan hakmilik tanah yang dipegang oleh pehak menentang semenjak tahun 1929, lebih daripada 40 tahun. Keterangan-keterangan yang ada cuma menunjukkan saksi-saksi menganggap tanah tersebut dipunyai oleh Isedor dengan sebab kegunaan olehnya tanah tersebut dalam tempuh beberapa tahun. Bahkan Isedor sendiri mengakui hakmilik tanah itu ialah kepunyaan Marcus dengan pembayaran cukai tanah sebanyak \$1.00 olehnya daripada tahun 1929 hingga tahun 1957 iaitu selama lebih kurang 28 tahun. Kemudian ia menuntut hak pula keatas tanah tersebut, selepas suatu pertikaian diantaranya dengan Marcus berlaku.

C Kami jua mengambil perhatian bahawa Patrick tidak membuat apa-apa tuntutan mengenai tanah ini. Nampaknya hukuman Mahkamah Anak Negeri memerentahkan suatu bahagian daripada tanah ini diberi kepada Patrick, semata-mata bergantung kepada keterangan Herman bin Lucas yang mengatakan ia telah jual bahagiannya kepada Patrick. Tiada lain-lain keterangan mengatakan bagaimana Herman dapat bahagiannya dalam tanah berkenaan dan sama ada betulkah Patrick membelinya. Hukuman seumpama ini sangatlah tidak menasabah.

E Suatu tuntutan yang serupa telah dibuat keatas tanah ini jua dalam tahun 1968 oleh Pia Ah Lan — lihat Rayuan Sivil Bil. NCA/1/68 diantara *Pia Ah Lan v. Marcos Brohom*.⁽¹⁾ Tuntutan tersebut telah ditolak oleh Mahkamah Rayuan yang dianggotai oleh Harley J. Peter Regis dan O.K.K. Datuk Indan Kari. Mereka berpendapat:

"where a title had been granted years ago it would be impossible to upset the title unless there was very strong evidence to show it was wrongly granted."

F Pendapat kami adalah bersamaan dengan kes tersebut dan dengan alasan-alasan yang telah diterangkan rayuan ini ditolak. Hukuman Pegawai Daerah disahkan.

Rayuan ditolak.

G
LASA BIN SASEK lwn. SATIAH BINTE MUSA

[Rayuan Anak Negeri (Yusoff Mohamed H. (Yang di Pertua), Benedict Shim (Resident) and N.C. Majimbun (Ahli))
Februari 11hb. 1976]

[Kota Kinabalu — Rayuan Sivil Bil. NCA/W/15 Tahun 1974]

H *Warisan — Kerbau warisan — Tanda-tanda di telinga kerbau — Sangka Mahkamah Anak Negeri memindanya — Belanja perbicaraan.*

I Rayuan ini mengenai tuntutan ke atas 3 ekor kerbau yang di miliki oleh Lasa, pehak merayu. Kenyataan-kenyataan yang ada menunjukkan bahawa, asalnya kerbau itu ialah kepunyaan Musa bin Sasek iatu ayah kepada pehak menentang. Lasa ialah saudara kepada Musa dan bapa-saudara kepada Satiah. Setelah melihat tanda-tanda di telinga kerbau-kerbau yang dituntut itu, Mahkamah Anak Negeri memberi keputusan supaya kerbau-kerbau itu dikembalikan oleh Lasa kepada Satiah. Semasa mengemukakan rayuan ini Lasa menerangkan bahwa pada sangkaannya Mahkamah Anak Negeri telah meminda tanda-tanda yang ada pada kerbau-kerbaunya supaya kelihatan serupa dengan tanda-tanda yang terdapat pada kerbau Musa.

Diputuskan: keputusan Mahkamah Anak Negeri adalah menasabah dengan kenyataan-kenyataan yang dikemukakan